

Анан

Карел Чапек

Переклад Володимира Лисенка

Ви питаєте, шановний Бенханане, чи був винен Він? Бачте, я ж не засуджував його до смерті, я тільки відправив його до Каіафи. Нехай вам Каіафа й відповідає, яку провину знайшов він на ньому, я особисто нічого спільного з цим не маю.

Я старий практик, Бенханане, і скажу вам відверто. По-моєму, у його вченні подекуди було здорове зерно. Цей чоловік багато в чому був правий, Бенханане, і наміри мав чесні; тільки тактика його була погана. З такою тактикою він і не міг ніколи виграти. Йому б краще книгу написати й випустити у світ. Люди б читали, казали б, — мовляв, слабка книга, або — тут все перебільшене, нічого в ній немає нового й усяке таке, як звичайно тлумачать книги. А згодом так чи інак про цю книгу стали б писати інші, а там і треті, дивись, що-небудь та й прищепилося б. Не все, не вчення в цілому, — та ж цього розумні люди й не вимагають. Досить, якщо проб'єш хоча б одну-дві свої ідеї. От як це робиться, люб'язний Бенхана— не, а інакше нічого не вийде, якщо ми хочемо виправити людство. Тут треба діяти терпляче, потихеньку. Повторюю, потрібна правильна тактика; а то що це за правда, якщо не вмієш її домогтися?

У тому-то й полягала його помилка, — нетерплячий був. Одним махом хотів світ врятувати, так ще всупереч бажанню самого світу. А так не можна, Бенха— нане. Не слід було йому йти до мети так прямо й поспішно. Правду треба протягати контрабандою, сіяти її потроху — тут крихту, там зернятко, щоб люди встигли звикнути. А не так раптом: роздай усе що маєш, і таке інше. Поганий це спосіб.

І він повинен був краще стежити за своїми вчинками. Приміром, нащо він накинувся з бичем на міняйл у храмі? Вони також добрі євреї, братику мій, і хочуть якимось годуватися! Звичайно, міняльним столам не місце у храмі, але вони там прижилися споконвіку, так нащо ж шум піднімати? Подав би на них скаргу до синедріону, і добре. Може синедріон велів би їм відсунути свої столики подалі, і все було б у порядку. Завжди дуже важливо, як що робити. Якщо хочеш чогось досягти у нашому світі, ніколи не втрачай голови і вмій володіти собою; тут завжди потрібен холодний і тверезий розум.

А ці вже мені його народні збіговиська! Погодьтеся, Бенханане, це ніякій владі не до смаку. Або нащо він допустив, щоб його так зустрічали, коли він приїхав до Єрусалиму? Ви уяви не маєте, яке це викликало роздратування. Приплентався б пішечки, з тим би привітався, цьому вклонився — от як треба, якщо хочеш набути впливу. Я навіть чув, начебто він прийняв частування від одного римського митаря, але у це вже я не вірю; ні, такої нетактовності він би не допустив; це просто зла плітка!

І чудеса йому нічого було влаштовувати; на них-то він і повинен був зламати собі шию. Милий мій, всім однаково не допоможеш, а ті, для кого він не сотворив чуда, потім озлилися. Або історія з жоною прелюбодійною, — кажуть, це було насправді,

Бенханане, тоді це страшна помилка з його боку. Сказати, що й судді не безвинні, — така ж після цього може бути у світі юстиція? Ні, повторюю — помилка за помилкою... Учив би собі, але тишком— нишком. Він не повинен був так страшно буквально розуміти власне вчення, і нічого було намагатись негайно проводити його у життя. Погано він узявся до діла, люб'язний Бенханане. Між нами, де у чому він був, ймовірно, правий, але тактику він обрав помилкову; в такому випадку справа й не могла обернутись інакше.

Не ламайте собі голову, Бенханане; все в порядку. Він був праведний чоловік, але якщо хотів порятувати людство, то повинен був діяти не так радикально.

Що? Чи по праву він був засуджений? Що за питання! Я ж кажу вам, — тактично він не міг не програти!

1934